

HNB

Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
tel.: 01 45 64 555 / faks: 01 46 10 551, 45 50 726, 46 10 591
teleks: 22 569 / www.hnb.hr / mb 3269817

STUDIJA KVANTITATIVNOG UČINKA PRIJEDLOGA CRR/CRD IV

~ IZRAČUN KREDITNIM RIZIKOM PONDERIRANE AKTIVE PRIMJENOM STANDARDIZIRANOG PRISTUPA I POPUNJAVANJE OBRAZACA ~

Odgovori na pitanja

1. Budući da je prema Uputi kategoriju izloženosti Dospjela nenaplaćena potraživanja potrebno zamijeniti kategorijom Izloženosti prema drugim ugovornim stranama sa statusom neispunjavanja obveza, molili bismo Vas potvrdu tumačenja da se za potrebe određivanja pondera rizika postotak ispravaka vrijednosti u odnosu na neosigurani dio ukupne izloženosti prije smanjenja za utvrđene ispravke vrijednosti utvrđuje kao i do sada na razini pojedine partije, a ne na razini klijenta.

Ponderi rizika koji ovise o utvrđenom ispravku vrijednosti za kategoriju Izloženosti prema drugim ugovornim stranama sa statusom neispunjavanja obveza se utvrđuju prema Članku 82.a OAJKKI, odnosno kod izloženosti sa statusom neispunjavanja obaveza, kreditna je institucija dužna ukupan ispravak vrijednosti prvo rasporediti na neosigurani dio izloženosti., a što je dodatno precizirano odgovorom na pitanje broj 384. koje je objavljeno na našoj web stranici.

2. U obrascu "SP-Kategorije izloženosti" kategorija izloženosti sa statusom neispunjavanja obaveza ima sljedeće pod-kategorije: od čega: kasni više od 90 dana s materijalno značajnom izložnošću, od čega: postoji vjerojatnost da neće

u cijelosti podmiriti svoje obveze, od čega: osigurane nekretninom iz kategorije izloženosti "osigurane nekretninama". Treba li zbroj iznosa u retcima 150, 160 i 170 odgovarati iznosima u retku 140? Ako treba, znači li to da se iz izloženosti sa statusom neispunjavanja obveza zbog kašnjenja preko 90 dana i zbog vjerojatnosti da se neće podmiriti obveze izdvojiti dio izloženosti osiguran nekretninama?

Da, iznos u retku 140 treba biti zbroj iznosa u retcima 150, 160 i 170. Prema uputi u retku 150 je potrebno unijeti sve izloženosti koje zadovoljavaju uvjet b), odnosno u 160 izloženosti onih klijenata koji ne kasne 90 i više dana (dakle ne zadovoljavaju uvjet b), ali postoji vjerojatnost da druga ugovorna strana neće ispuniti obvezu. U redak 170 unosi se onaj dio izloženosti koje bi bile u kategoriji (i) osigurane nekretninama, ali postoji neki od uvjeta pod a) ili b). Te izloženosti ne uključuju se u retke 150 i 160.

3. Što znači naziv retka 170 "iz kategorije izloženosti osigurane nekretninama? Ako izloženost ima status neispunjavanja obveza, onda je kreditna institucija mora rasporediti u tu kategoriju, dakle ta kategorija ima prednost pred kategorijom izloženosti osigurane nekretninama. Može li izloženost istovremeno biti u dvije kategorije?

Ispravno ste primijetili da kategorija Izloženosti sa statusom neispunjavanja obaveza ima prednost, odnosno uključuje i neke izloženosti (primjerice izloženosti osigurane nekretninama) koje bi da klijent nije u statusu neispunjavanja obveza bile u nekoj drugoj kategoriji. Ista izloženost ne može istovremeno biti u dvije različite kategorije.

4. Treba li se kao ispravak vrijednosti u Obrazac SP-Gubici unositi cijeli ispravak vrijednosti za plasman osiguran nekretninama ili samo dio ispravka vrijednosti koji se odnosi na dio izloženosti osiguran nekretninama? Ako se ne unosi cijeli iznos ispravka vrijednosti za plasman, kako razlučiti koji dio ispravka vrijednosti se odnosi na dio osiguran nekretninama? Što se unosi u stupac 010? Ako se radi o izloženosti pokrivenoj stambenom nekretninom, unosi se samo ispravak vrijednosti za izloženost manju od 80% tržišne vrijednosti stambene nekretnine. Međutim, ako je npr. izloženost u obliku kredita od 90 koji je osiguran stambenom nekretninom od 100, hoće li se unositi ispravak vrijednosti za taj kredit s obzirom da nije ispunjen uvjet <80%? Treba li unositi ispravak vrijednosti samo za dio izloženosti koji ispunjava taj uvjet, tj, samo za iznos od 80?

Za popunjavanje stupca 010 i 020 prije svega je potrebno razlučiti koji ispravci vrijednosti se odnose na izloženosti osigurane do 80% stambene odnosno 50% ili 60% poslovne nekretnine. Ukupan iznos ide u stupac 010, a u 020 ide dio tih ispravaka vrijednosti koji se odnosi na izloženosti ili dio izloženosti koje ujedno zadovoljavaju uvjete za kategoriju (i).

5. Stupci 020 i 040 obrasca SP-Gubici - S obzirom da je u Uputi za izloženost ili dio izloženosti koja zadovoljava uvjete kategorije izloženosti osigurane nekretninama navedeno da mora biti ispunjen uvjet da je bruto vrijednost izloženosti < 80% tržišne vrijednosti stambene nekretnine, odnosno 50% tržišne vrijednosti ili 60% hipotekarne vrijednosti poslovne nekretnine, koja je razlika između kolona 020 i 040?

Obzirom da se iznos gubitaka u stupcu 020 odnosi na sve izloženosti koje zadovoljavaju uvjete za kategoriju (i), te zadovoljavaju i uvjet LTV, iznosi u stupcima 020 i 040 su isti.

6. Možemo li kategoriju izloženosti prema stanovništvu definirati kao „sve izloženosti manje od 7,5 milijuna kuna koje nisu osigurane nekretninom“?

Smatramo da ovo ne bi bilo ispravno budući da postoje i dodatni uvjeti, a posebice uvjet diverzificiranosti portfelja koji je potrebno definirati da bi se pojedina izloženost smatrala kategorijom izloženosti prema stanovništvu. Ujedno valja voditi i računa o statusu neispunjavanja obaveza, budući da sve izloženosti sa tim statusom moraju biti u kategoriji izloženosti sa statusom neispunjavanja obaveza.

7. Može li se kategorija izloženosti prema trgovačkim društvima definirati kao sve izloženosti veće od 7,5 milijuna kuna koje nisu osigurane nekretninom?

Ne, smatramo da niti ovaj uvjet nije moguće ovako postaviti jer postoje institucije, JTD i druge osobe/ustanove koje bi odgovarale ovom uvjetu, a imaju vlastitu kategoriju. Ujedno treba ponoviti da uvjet diverzificiranosti i status neispunjavanja obaveza treba uzeti u obzir pri određivanju pojedinih kategorija.

8. Uključuju li se izloženosti prema stanovništvu veće od 7,5MHRK koje nisu osigurane nekretninom u kategoriju „ostale izloženosti“?

Pojam stanovništva uključuje i MSD koje ukoliko ne zadovoljavaju kriterije za kategoriju izloženosti prema stanovništvu (te nisu niti u statusu neispunjavanja obaveza) idu u kategoriju sukladno tipu društva (institucije, trgovačka i sl.).

9. Gdje se iskazuju izloženosti prema MSD veće od 7,5 milijuna kuna koje nisu osigurane nekretninom?

Uputom je definirano da izloženosti prema MSD koje ne zadovoljavaju sva tri kriterija potrebna za kategoriju stanovništva, ukoliko nisu raspoređene u neku drugu kategoriju (mислеći pri tom na osigurano nekretninama ili status neispunjavanja obaveza) kreditna institucija uključuje u kategoriju ovisno o drugoj ugovornoj strani.

10. Ulaze li u kategoriju sa statusom neispunjavanja obaveza prolongati i reprogrami?

Uvjet da kasne više od 90 dana koristi istu logiku kao i postojeći DNP samo se promatra na razini klijenta. Uvjet a) djelomično je vezan za Odluku o klasifikaciji koja na specifičan način tretira reprogramme i prolongate, a djelomično za Vašu procjenu vjerojatnosti nastanka statusa neispunjavanja obaveza. Stoga nije moguće jednoznačno odgovoriti na postavljeno pitanje.

11. Primjer izloženosti prema klijentu koji ima status neispunjenja obaveza jer kasni više od 90 dana sa materijalno značajnom izloženosti. Ukupna izloženost kreditne institucije prema klijentu iznosi 1.500.000 kuna, od toga se 900.000 kuna odnosi na kredit osiguran poslovnom nekretninom tržišne vrijednosti 900.000 kuna koji zadovoljava uvjete za kategoriju (i) (plasman A), a preostalih 600.000 kuna odnosi se na potpuno neosigurani plasman (plasman B). Kreditna institucija je provela ispravak vrijednosti od 60.000 kuna samo za plasman B. Plasman A nema ispravak vrijednosti. Koji iznos izloženosti ovom klijentu je potrebno upisati u redak 170 "od čega: osigurano nekretninom iz kategorije izloženosti (i)", te koji ponder dodijeliti neosiguranom dijelu izloženosti?

U ovom primjeru dio kredita koji je osiguran poslovnom nekretninom iznosi 450.000 kuna (jer samo taj dio zadovoljava LTV od 50%), te je to i iznos koji upisujete u redak 140. Nadalje, preostali dio izloženosti po osnovi istog kredita koja ne zadovoljava LTV u iznosu od 450.000 unosi se u redak 150. U taj redak unosi se i neosigurani plasman tom klijentu u iznosu od 600.000 kuna. Budući da neosigurani dio izloženosti prema klijentu iznosi 1.050.000 kuna, a da je proveden ispravak vrijednosti 60.000 kuna (dakle svega 5,71%) neosigurana izloženost prema ovom klijentu upisuje se u redak 150 i dobiva ponder rizika 150%.

12. Ako imamo plasman prema drugoj ugovornoj strani sa statusom neispunjavanja obaveza, a isti je osiguran stambenom nekretninom koja zadovoljava uvjete za kategoriju (i) iskazuje li se takav plasman u retku 120 „Osigurano nekretninama“ ili u kategoriji „Izloženosti sa statusom neispunjavanja obaveza“ u redak 170 „od čega: osigurane nekretninom iz kategorije izloženosti "osigurane nekretninama"?

Sve izloženosti prema klijentima sa statusom neispunjenja obaveza ulaze u tu kategoriju, pa tako i one koje su osigurane nekretninama koje zadovoljavaju uvjete za kategoriju (i). Stoga ih navodite u retku 170 obrasca SP-kategorije izloženosti pod nazivom „od čega: osigurane nekretninom iz kategorije izloženosti „osigurane nekretninama“.

13. Unose li se u obrazac SP-Gubici u stupac 020 rezervacije i po plasmanima koji su osigurani nekretninama, ali imaju status neispunjavanja obaveza ili samo rezervacije po plasmanima razvrstanim u redak 120 „Osigurano nekretninama“?

Kako su gubici za potrebe popunjavanja obrasca SP-Gubici definirani kao ispravci vrijednosti za B i C plasmane, a postojanje takvih ispravaka vrijednosti je indikator statusa neispunjavanja obaveza, ispravci vrijednosti u obrascu SP-Gubici odnose se upravo na te izloženosti koje su navedene u retcima 150, 160 i 170 obrasca "SP-kategorije izloženosti".

14. U obrascu SP-Gubici kako popuniti stupac 010 u slučaju da je bruto izloženost 100, ispravak vrijednosti 100, tržišna vrijednost stambene nekretnine je 80. Je li potrebno u ovaj stupac uključiti dio ispravka vrijednosti koji se odnosi na onaj dio bruto izloženosti koji se odnosi na 80% tržišne vrijednosti nekretnine, a to bi u ovom slučaju bilo 64 (80% od 80) ili ne treba uključiti ništa jer je bruto vrijednost ukupnog plasmana veća od 80% nekretnine?

U stupcu 010 obrasca SP-Gubici unosi se onaj dio ispravka vrijednosti koji se odnosi na dio izloženosti koja zadovoljava uvjet da je $LTV > 80\%$, stoga ste ispravno primijetili da je to u Vašem slučaju 64. Isto pravilo vrijedi za sve stupce ovog obrasca, odnosno unosi se proporcionalni dio ispravka vrijednosti koji se odnosi na osigurani dio. Samo bismo htjeli skrenuti pažnju da se provedeni ispravci vrijednost za izloženosti osigurane nekretninama unose na način da se u stupac 030 unose oni ispravci vrijednosti za izloženosti koje nije nužno da zadovoljavaju uvjete za kategoriju (i), u 010 ispravci vrijednosti za izloženost ili dio izloženosti koji zadovoljava samo uvjet LTV, a u 020 ispravke vrijednosti za izloženosti ili dio izloženosti koja zadovoljava i preostale uvjete za ponder 35% odnosno 50% (primjerice da vlasnik stanuje, da kreditna sposobnost dužnika ne ovisi o upotrebi nekretnine, da se pravilno vrednuje I da ima policu osiguranja, ...).

15. Ako imamo plasman osiguran i depozitom i nekretninom uključuju li se podaci za isti u obrazac SP-Gubici?

Da, jer SP-gubici predstavljaju razradu prva tri stupca obrazaca SP prije primjene tehnika smanjenja rizika.

16. Vezano za obrazac SP- kategorije izloženosti, molim dodatno pojašnjenje vezano za kategoriju Izloženosti sa statusom neispunjavanja obaveza, ako klijent ima 5 partija i po dvjema partijama imamo dospjela nenaplaćena potraživanja više od

90 dana (materijalno značajno) , da li se sve partije (svih 5 partija) tog klijenta prikazuju u ovoj kategoriji i to u iznosu dospjelo+nedospjelo?

Kategorija izloženosti prema klijentima sa statusom neispunjavanja obaveza uključuje sve partije klijenta koji ima taj status. Status je definiran, između ostalog, i činjenicom da barem po jednom plasmanu kasni više od 90 dana s materijalno značajnom izloženošću – dakle u ovom vašem slučaju ako je barem jedan plasman tom klijentu imao DNP status svi njegovi plasmani moraju ući u kategoriju izloženosti sa statusom neispunjavanja obaveza (nevezano za to jesu li dospjeli ili ne).